

Voortgangscommissie

Sint Maarten

Drieëndertigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 januari 2019 – 1 april 2019

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. J.J. Rogers, lid

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

mei 2019

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Korps Politie Sint Maarten (KPSM).....	6
3. Gevangenis Point Blanche (PBP).....	8
4. Overzicht van aanbevelingen	12

Bijlagen:

- Concept Uitvoeringsrapportage van KPSM, dd 23 april 2019
- Verbetermaatregelen afsprakenlijst detentiewezenen Sint Maarten
(overhandigd tijdens bezoek) stand per 1 mei 2019

1. Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de drieëndertigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het eerste kwartaal van 2019. Het werkbezoek van de commissie vond plaats van 6 tot en met 12 mei 2019. Het volgende werkbezoek zal plaatsvinden in de week van 28 juli 2019.

Gesprekspartners tijdens dit bezoek waren;

- de minister-president,
 - de minister van Justitie en de
 - minister van Financiën,
 - SG van Justitie,
 - de nieuwe gevangenisdirecteur,
 - de waarnemend korpschef en zijn MT leden en het hoofd van het Nederlandse, detachement van de Nationale politie op Sint Maarten,
 - de hoofdofficier van justitie,
 - de Kon.Marechaussee,
 - de Vertegenwoordiger van Nederland te Philipsburg,
 - de voorzitter en secretaris van de Commissie van Toezicht van de gevangenis,
 - de wnd. Directeur van de voogdijraad,
 - het Sint Maartense lid van het CFT en zijn secretaris,
 - het Sint Maartense lid van de Raad voor de Rechtshandhaving,
 - de commandant van de VKS (Vrijwilligerskorps Sint Maarten),
 - het interim Hoofd van de Landsrecherche;
 - NIPA (instelling voor beroepsonderwijs).
- aan het eind van het werkbezoek deelde de commissie de voorlopige bevindingen met de Gouverneur en de directeur van het kabinet van de gouverneur.

De commissie heeft met genoeg een flink aantal positieve ontwikkelingen waargenomen. De minister van Justitie geeft blijk van een duidelijk gevoel van urgentie om gebreken in de rechtshandhaving aan te pakken. Er is vooral rond de detentie veel activiteit en er wordt veel op de rails gezet. Onmiskenbaar wordt er hard gewerkt om spoedig de detentiesituatie in en om de gevangenis te verbeteren en de capaciteit uit te breiden. In de paragraaf over de gevangenis gaat de commissie daar nader op in.

Ondanks de positieve ontwikkelingen blijft rechtshandhaving echter zorgelijk constateert de commissie uit eigen waarneming en uit gesprekken met het openbaar ministerie en andere gesprekspartners. Grote en langdurige inspanning blijft vereist, niet alleen van de Minister van Justitie, maar van de gehele regering en het parlement. Ook steun vanuit Nederland blijft voorlopig nog onontbeerlijk.

Begroting 2019

Met de minister van Financiën sprak de commissie over de kosten van nationale politie na juli 2019 en de reparatie- en andere kosten voor de gevangenis. De kosten voor de verlenging van de nationale politie tot medio 2020 waren abusievelijk niet in de begroting verwerkt. Hij gaf aan deze kosten alsnog in de begrotingswijziging te hebben opgenomen en deze tezamen met de begroting voor 2019 zeer binnenkort aan de Staten aan te bieden. Wel zijn in de begroting 2019 alle extra kosten voor de gevangenis verwerkt: de extra personeelsondersteuning,

reparatiekosten gebouwen, kosten voor uitplaatsing gedetineerden in Nederland en Curaçao en werving van personeel in 2019. Besluitvorming in de Staten vraagt grote aandacht, omdat een aantal tijdrovende procedures moet worden gevolgd. De commissie vraagt hier aandacht voor. Het risico dat niet tijdig de financiële middelen voor de verlenging van de bijstand van de Nationale Politie aanwezig zijn is groot.

Ministerie van Justitie

De Minister en de SG van Justitie hebben de commissie geïnformeerd over de herstructurering van het ministerie. Als gevolg daarvan hebben reeds enkele personele mutaties plaatsgevonden, waardoor naar zij verwachten, de productiviteit van het ministerie zal toenemen.

De commissie steunt de minister en de SG krachtig in het streven het ministerie productiever te maken om de onder Justitie vallende diensten beter te kunnen bedienen en beleidscapaciteit te creëren om het justitieel beleid voor de komende jaren vorm te geven. De commissie heeft daar al lange tijd met klem aandacht voor gevraagd en heeft waardering voor deze minister van Justitie dat hij daar nu uitvoering aan gaat geven. Ook is het positief dat de minister voor het justitieapparaat weer gebruik maakt van de centrale P-functie van Algemene Zaken. De commissie blijft dit met belangstelling volgen.

Overleg RHH – CFT – VC

In beginsel is afgesproken het al langer beoogde overleg tussen RHH CFT en VC eind oktober op SXM te houden. Het overleg heeft ten doel inspanningen tot verbetering van de keten van rechtshandhaving op elkaar af te stemmen.

Conferentie rechtshandhaving.

Tijdens het werkbezoek gaven diverse gesprekspartners aan veel waarde te hebben gehecht aan de conferenties die in 2017 en 2018 zijn gehouden als versterking van de detentieketen ter sprake kwam. De eerste conferentie diende om de uitvoering van de plannen van aanpak nieuw leven in te blazen en de tweede conferentie werd na Irma gehouden om de plannen van aanpak aan te passen aan de situatie die na de orkanen is ontstaan.

De commissie ziet een werkconferentie als een zeer geschikt instrument om de basis te leggen voor een breed gedragen uitvoeringplan van het detentieplan Sint Maarten 2019-2023. Tijdens die conferentie kunnen ook andere actuele onderwerpen in de rechtshandavingsketen op de agenda worden gezet. De gesprekspartners willen graag aan een derde conferentie deelnemen en hun bijdrage leveren aan de uitwerking van de brede detentieketen. De commissie steunt deze wens van harte. En neemt dit op in de aanbevelingen bij deze rapportage. Een kleine werkgroep kan met de voorbereiding worden belast. De commissie levert graag zijn bijdrage daaraan.

Communicatie

Diverse gesprekspartners gaven aan de communicatie binnen justitie onvoldoende te vinden. De commissie heeft dat vaker waargenomen. Informatie die de commissie wel had, bleek niet bij een aantal direct betrokkenen bekend. Betere communicatie verdient aandacht In het herstructureringsplan voor Justitie

De commissie heeft daarentegen ook sterk de indruk gekregen dat tussen de uitvoerende justitiediensten, althans op de werkvloer, meer wordt samengewerkt dan voorheen en dat is een goede ontwikkeling. Informatie-uitwisseling op diverse niveaus in en tussen de organisaties heeft nog te weinig een structureel karakter, waardoor de commissie hiaten in de informatievoorziening constateert.

2. Korps Politie Sint-Maarten

De waarnemend korpschef overhandigde het jaarplan 2019 aan de commissie. Omdat de korpschef niet op het eiland is zal in het volgende bezoek van de commissie het criminaliteitsbeeld over 2018 aan de commissie worden gepresenteerd. Tevens ontving de commissie uit handen van de waarnemend korpschef (symbolisch) een uitnodiging voor de diploma-uitreiking van de eerste klas van de basis politie opleiding (BPO), die op 15 mei zal plaatsvinden aan 16 afgestudeerde politiemannen en -vrouwen. De afgestudeerden stromen daarna in als gediplomeerd agent van politie in het korps.

In september 2018 begon de tweede klas van de BPO opleiding met 17 aspiranten. In februari 2019 startte klas 3 van de BPO-opleiding met 13 aspiranten. De werving voor een vierde klas met 25 studenten, die dit najaar moet beginnen, loopt. Aandachtspunt is dat diverse justitiediensten tegelijk aan het werven zijn. Men vist in dezelfde vijver. De commissie verwacht daarom dat prognoses over aantallen nieuwe mensen voorzichtig moeten worden gehanteerd.

Het is goed te zien dat het opleidingsschema wordt uitgevoerd en de eerste gediplomeerde agenten het korps gaan versterken. In de vorige rapportage ging de commissie nader in op de sterktecijfers en de instroom. Gelet op het natuurlijk verloop in het korps en het vertrek van de nationale politie medio 2020 blijft ook voor de komende jaren de instroom in de BPO-opleiding een uitdrukkelijk punt van aandacht wil binnen enkele jaren de gewenste sterkte van 270 worden bereikt. Daarnaast zal werving van zogenaamde zij-instromers nodig blijven.

Zoals de commissie in de vorige rapportage uiteenzette moet de prognose van de personeelsbezetting vooral worden afgezet tegen het inrichtingsplan dat nog door de commissie moet worden beoordeeld. Met de minister van Justitie werd uitvoerig gesproken over de noodzaak nu snel over te gaan tot het vaststellen van een functieboek en formatieplan (inrichtingsplan) voor de politie. De minister heeft de commissie kunnen overtuigen van zijn stellige streven het functieboek zo snel mogelijk geformaliseerd te krijgen, door geen wijzigingen aan te brengen en het nu in procedure te brengen, te beginnen met vaststelling in de raad van ministers. Parallel daaraan zal hij het advies van de commissie daarop vragen; de commissie heeft toegezegd aldan het advies spoedig aan de minister te sturen.

Veel onderdelen uit het verbeterplan van het oorspronkelijke plan van aanpak, zijn uitgevoerd; een aantal nog niet, doch de korpsleiding heeft op andere wijze voorzien in de uitvoering daarvan. Zo heeft het korps geen eigen schietbaan, maar daarvoor een tijdelijke voorziening in Hope Estate geregeld. Ook voor leslokalen heeft korpsleiding met andere instellingen afspraken gemaakt, zodat voor enige tijd in die behoefte kan worden voorzien. Zo heeft het korps wederom aangetoond de eigen bedrijfsvoering goed te kunnen regelen. Tegelijk blijven deze punten uit het plan van aanpak 2010 staan.

Punten van aandacht blijven de achterblijvende personeelssterkte en het invoeren van het functieboek en formatieplan voor het korps. De commissie heeft na het werkbezoek van de minister vernomen dat hij het functieboek en formatieplan voor

het KPSM heeft ondertekend. Dat is een zeer belangrijke en gewenste stap tot de formele invoering daarvan. De commissie ontving deze stukken van de minister ter advisering.

Ook het functieboek van de Landsrecherche moet nog worden vastgesteld. De financiële gevolgen voor de invoering van de functieboeken vormden voorheen een groot struikelblok en dat wordt met het verstrijken van de tijd alleen maar groter. De commissie hoopt dat de minister hierover met vakbonden tot overeenstemming kan komen zonder dat dit weer leidt tot vertraging van de formele invoering.

Een ruimer operationeel mandaat voor de korpschef, eveneens genoemd in de afspraken over de inzet van de nationale politie, blijft een onderdeel dat nog niet is uitgevoerd. Op het ministerie is vernomen dat een voorstel daartoe in voorbereiding is.

In de toelichting op de conceptbegroting 2019 is te lezen dat mede door overwerk bij politie (en gevangenis) er structurele overschrijdingen zijn bij Justitie en wordt aangedrongen op spoedige maatregelen om dat om te buigen. De commissie is tevreden dat dit punt herkend wordt. Structureel overwerk heeft niet alleen financiële consequenties, maar ook gevolgen voor de effectiviteit van het personeel. De korpschef heeft dit, en terecht, al langer op zijn actielijst staan. Dat maakt een strakke meerjaren personeelsplanning des te meer noodzakelijk.

3. Gevangenis Point Blanche

Hoewel de commissie positief is over de acties van de afgelopen maanden en de zichtbare verbeteringen, moet vastgesteld worden dat nog altijd veel werk verzet moet worden om de situatie van Point Blanche op orde te krijgen. De capaciteit is te laag, er is nog geen ruimte voor jeugd, resocialisering is nog niet op niveau, evenals reclassering en samenwerking met de voogdijraad. De commissie handhaaft daarom vooralsnog zijn advies aan het MO van 22 februari 2019, dat als bijlage bij de vorige rapportage was gevoegd.

Gesprek met de minister van Justitie

De commissie sprak uitvoerig met de minister van Justitie over zijn plannen en acties in de gevangenis. De minister ontvouwde zijn plannen van preventie tot en met reclassering en lichtte toe wat tot nog toe bereikt was. Hij heeft met verschillende instanties in de keten contact opgenomen en afspraken gemaakt. Met het NIPA (National Institute for Professional Advancement) heeft hij een MoU gesloten over vakopleiding voor gedetineerden, waarbij beschadigde onderdelen van de gevangenis als lesmateriaal dienen. Tijdens de opleiding worden die door de docenten en cursisten gerepareerd. De deelnemers kunnen daarmee een vakcertificaat behalen. Het NIPA heeft daarvoor een offerte naar de minister gestuurd, waarover hij nog een beslissing moet nemen.

De minister keek terug op een goed werkbezoek van minister Dekker en heeft enkele afspraken over ondersteuning kunnen maken waar het gaat om assistentie bij het zoeken naar financiering en het opstellen van een programma van eisen voor een nieuwe gevangenis en specifieke technische assistentie.

Op Bonaire staat een aantal cel containers die beschikbaar zijn voor Sint Maarten. De financiële en technische haalbaarheid daarvan wordt nu onderzocht.

De commissie heeft vaak aangedrongen op intensief contact met Nederland en met de partners in de Cariben bij de aanpak van de gevangenisproblematiek; bij de politie is dat overleg er al langere tijd. Het is daarom goed te kunnen constateren dat over de uitvoeringsmodaliteiten van het bezoek van minister Dekker en de afsprakenlijst verbetermaatregelen, regulier ambtelijk overleg tussen Nederland en Sint Maarten plaatsvindt.

Functieboek en formatieplan

Inmiddels is ook het functieboek en het formatieplan voor de gevangenis en de jeugdinrichting in concept gereed – delen daarvan zag de commissie reeds - en wordt gewacht op het laatste commentaar van de nieuwe directeur. De minister zegde toe de stukken daarna voor advies aan de commissie te zenden.

Nieuwe directeur

De commissie heeft uitvoerig kennisgemaakt met de nieuwe gevangenisdirecteur en ziet zijn aantreden als een zeer belangrijke stap naar een spoedige verbetering van de situatie in de gevangenis. De minister heeft besloten dat de binnenkort te openen jeugdinrichting (miss Laliecentre, MLC) ook onder de verantwoordelijkheid van de nieuwe directeur valt. Daarmee is het MLC een gesloten inrichting voor gestrafte jongeren en worden geen civiele jongeren meer toegelaten.

Bezoek aan de Pointe Blanche Prison

De commissie bezocht de Point Blanche gevangenis tezamen met het nieuwe Sint Maartense lid van de Raad voor de Rechtshandhaving, mevrouw Clarinda. Voor alle bezoekers is een dubbele beveiliging ingesteld, een om het terrein te betreden en de volgende bij binnenkomst van de inrichting. Er werd meer bedrijvigheid waargenomen en zichtbaar was er meer personeel op de been; eigen personeel en VKS.

Gesproken werd onder meer over het personeelsbestand. De directeur stelde op dit moment over 79 medewerkers te beschikken, inclusief de administratieve staf. Daarvan is ongeveer 60 % inzetbaar. Daarnaast beschikt hij als beveiligers tijdelijk over de inzet van het VKS (Vrijwilligerskorps Sint Maarten).

Het aantal gevangenisbewaarders dat per shift beschikbaar is 3 tot 4, reden waarom de capaciteit op 70 gedetineerden wordt gehouden. De dagbesteding is wel vanaf januari op beperkte schaal gestart in de vorm van 2 lesprogramma's (Engelse taal en een algemene ontwikkeling programma).

De werving voor 23 extra personeelsleden (bewaarders en beveiligers) is bijna afgerond en het voornemen is dit aantal gezamenlijk aan de opleiding te laten deelnemen, waardoor over enkele maanden de bezetting per shift kan stijgen. Met hoeveel is afhankelijk van met welk succes de kandidaten de opleiding doorlopen en hun geschiktheid om te werken in het contact met de gedetineerden. Men schat dat ca 15 extra mensen aangesteld kunnen worden. Een schatting is dat de huidige bestand van bewaarders dan kan verdubbelen, waarmee de maximumcapaciteit kan stijgen tot 86 gedetineerden.

Opgemerkt moet worden dat het contract met de VKS loopt tot 1 juli 2019. Ruim voor die tijd moet besloten tot verlenging of een andere oplossing voor de beveiliging worden gevonden.

Celcontainers

Verdere toename van de capaciteit (met maximaal 36 in twee lagen) zou kunnen worden bereikt door het plaatsen van de cel containers op het sportveld binnen de muren van de gevangenis. De haalbaarheid daarvan wordt nu onderzocht. Nederland stelt deze containers gratis ter beschikking vanaf de kade van Bonaire. Transport, plaatsing en aanpassing zijn voor rekening van Sint Maarten. Hoewel de commissie zich in het verleden geen voorstander heeft betoond van celcontainers, vanwege de plaatsing (buiten de muren), orkaanbestendigheid en het benodigde extra personeel, ligt die situatie nu op alle onderdelen anders. Plaatsing van celontainers binnen de muren, verankerd in de grond of door een betonnen constructie versterkt en het aantreden van nieuw personeel, zou nog dit jaar een uitbreiding van de detentiecapaciteit kunnen bieden ter overbrugging van de periode naar de nieuwbouw.

De commissie vernam van de minister dat een studie heeft getoond dat plaatsing van de containers haalbaar is. Graag ontvangt de commissie de uitkomsten van de haalbaarheidsstudie.

Verdere verruiming van de capaciteit kan worden gevonden in het invoering van de elektronische enkelbanden. De commissie vernam dat de apparatuur en het systeem

volledig gereed is voor invoering en nu wacht op het besluit om tot invoering over te gaan.

Detentieplan

Evenals voorgaande keer roept de commissie in herinnering dat zij ruim een jaar geleden adviseerde om spoedig met een nieuw plan voor de detentiefunctie op Sint Maarten te komen.

De minister heeft daarop door DJI het plan “sanctietoepassing op Sint Maarten, 2019-2023”, het detentieplan, op laten stellen en in oktober 2018 in het ministerieel overleg gebracht. In het ministerieel overleg is dit detentieplan vastgesteld ter vervanging van het oorspronkelijke plan van aanpak. Het detentieplan kan echter niet dienen als toetsingskader voor de activiteiten die nodig zijn om de beschreven structuur van de sanctietoepassing concreet uit te voeren. Daarvoor is een uitvoeringsplan met toetsbare en meetbare indicatoren nodig, teneinde de gestelde doelen in de beoogde tijd te kunnen halen en de minister inzicht over de opbouw te geven zodat hij zijn verantwoordelijk voor het gevangeniswezen kan waarmaken. De minister van Justitie heeft aangegeven daarvoor een projectteam te hebben gevormd op zijn ministerie. De commissie hoopt dat dit team op korte termijn met het geadviseerde uitvoeringsplan, waar de minister nu al feitelijk uitvoering aan geeft, te komen. Bij brief van 18 februari 2019 heeft de commissie daarom uitdrukkelijk verzocht. De minister heeft de commissie schriftelijk gemeld dat na voltooiing van het functieboek voor KPSM het functieboek voor de gevangenis, inclusief met MLC, zal worden afgerond. Het functieboek van KPSM zal na goedkeuring door de ministerraad aan de commissie worden gezonden. De minister geeft voorts aan dat binnen zijn ministerie aan de uitwerking van het detentieplan wordt gewerkt. Ook constateert de commissie dat in de toelichting op de begroting en substantieel bedrag (Naf 1,7 miljoen) voor een programma organisatie is opgenomen.

Afsprakenlijst

De uitvoeringsrapportage van de gevangenis toont de stand per 1 mei 2019 van de verbetermaatregelen voor de korte termijn uit de afsprakenlijst zoals die in oktober 2018 in Nederland is overeengekomen. Veel onderdelen van die lijst zijn afgerond of in uitvoering genomen, waardoor het des te meer noodzakelijk is door te gaan met een uitvoeringsplan voor het gehele detentieplan Sint Maarten, zoals dat hiervoor is genoemd.

MLC

Het MLC is onder de leiding van Point Blanche gesteld en daarmee uitsluitend een jeugdgevangenis en niet langer beschikbaar voor civiele jeugd. Uit het gesprek met de hoofdofficier van Justitie werd wederom duidelijk dat het noodzakelijk is zo spoedig mogelijk het MLC te openen. Jongeren (tot 18), hoe gevaarlijk en hoe zwaar het delict ook, worden nu heengezonden.

De minister heeft de commissie gemeld dat voor het MLC het personeel aanwezig is en twee specialisten op korte termijn ingehuurd kunnen worden, doch een tegenvaller is dat de leverancier van de deuren van de inrichting vertraagd is met de levering. Daardoor is nu de verwachting dat de jeugdinrichting in juli in gebruik kan worden genomen; althans direct na het ontvangen en installeren van de deuren.

De commissie had een kennismakingsgesprek met de nieuwe voorzitter en secretaris van de Commissie van Toezicht van de gevangenis en was aangenaam getroffen door de kennis en het enthousiasme van die commissie. Zij gaven goed inzicht in de activiteiten van hun commissie en pakten meer dan voorheen zaken op ter verbetering van de leefomstandigheden en begeleiding van gedetineerden.

4. Overzicht van aanbevelingen en adviezen

- De commissie adviseert het MO een werkconferentie met alle betrokken diensten te initiëren, om een basis te leggen voor een uitvoeringsgericht plan van aanpak van het detentieplan Sint Maarten 2019-2023.
- De commissie adviseert het MO zeker te stellen dat de middelen voor de verlenging van de nationale politie in de concept begroting (swijziging) 2019 is opgenomen en aan de Staten wordt aangeboden.

Onderstaande aanbevelingen uit de vorige rapportage hebben nog niet tot het geoogde resultaat geleid en worden daarom wederom opgenomen.

- 1. De commissie handhaaft het advies aan het ministerieel overleg om een harde datum te stellen voor de invoering van de functieboeken bij de politie (de landsrecherche) en de gevangenis.*
- 2. De commissie ontvangt graag op korte termijn van de minister van Justitie het verzoek om een advies over het gewijzigde functieboek, omdat het hier gaat om een wijziging van de eerder vastgestelde gevangenisorganisatie.*
- 3. Adviseert het Ministerieel Overleg de minister van Justitie te wijzen op het in de Samenwerkingsregeling voorgeschreven adviestraject voor wijzigingen van plannen van aanpak waar het gaat om het uitvoeringsplan van aanpak voor het detentieplan.*
- 4. De commissie geeft de minister van Justitie ingevolge artikel 17 juncto 25 van de Samenwerkingsregeling de aanbeveling om op 15 april 2019 een plan van aanpak ter uitvoering van het detentieplan gereed te hebben dat als toetsingskader voor de nieuwe gevangenisorganisatie en de huisvesting van de gedetineerden kan dienen.*
- 5. Er bij de minister op aan te dringen per omgaande een adequaat programmamanagement in te stellen, dat een aanvang moet maken het uitvoeringsplan.*
- 6. De regering van het land uit te nodigen in de begrotingen van 2019 en volgende jaren voldoende en zichtbaar, middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen van aanpak van de politie en detentie inrichtingen op Sint Maarten*
- 7. De commissie adviseert de minister van Justitie dringend om het ministerie van Justitie te reorganiseren en de personeelsformatie op te schonen. Dit*

is een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de plannen van de politie en de gevangenis.

8. *De commissie roept de minister op de functie van hoofd bedrijfsvoering bij de gevangenis spoedig te vervullen.*